

Javnstøðulógin aftur á tingborði

Teir sundurlisnu kristiligu á einum máli:

Javnstøðulógin ódemokratisk

- og hon eigur at verða tikin av, siga tingmenninir fyri kristiligu flokkarnar. Bara ein fólkafloksmaður aftur at teimum tekur undir við uppskotið hjá Miðflokkinum um at broyta javnstøðulógina

EIRIKUR LINDENSKOV

Javnstøðulógin hevur fingið nógv og drúga umrøðu í føroyska samfelagnum - bæði áðrenn hon kom í gildi og síðani 15. apríl 1994, tá ein meiriluti á tingi samtykti uppskotið hjá Jóhannesi Eidesgaard, táverandi landsstýrismanni í javnstøðumálum, sum førði til ta javnstøðulóg, sum vit hava í dag.

Tað eru serliga teir víðgongdastu á høgaveinginum í føroyskum politikki, og teir tingmenn, sum prýða seg við kristiliga spjaldmerkinum - við teimum báðum sundurlisnu kristiligu flokkunum á odda, sum

hava mest ílt av hesi lóg.

Í hesum høpi er tað, at Miðflokkurin hevur lagt fyri tingið uppskot um broytingar í lógini. Flokkurin staðfestir, at lógin er komin í gildi, og at uppskot um avtøku av lógini valla fær meiriluta á tingi. Tá skjýtur flokkurin heldur upp at gera broytingar í lógini fyri at lynna um skaðan, sum lógin hevur á føroyska samfelagið.

Miðflokkurin heldur tað vera beinleiðis í stríð við skúlalógina, at frálerutillfarið skal samsvara javnstøðuhugsjónini. Skúlin skal «í sátt og samvinnu við heimini geva næmingunum eina kristna og siðalagsliga

uppaling» stendur í endamálsorðing fólkskúlans. Javnstøðuhugsjónin samsvarar ikki hesum, og tí er at fáa hetta burtur úr lógini sum skjótast, áðrenn óbotaligur skaði verður gjørdur. Longu nú er skaði at siggja, heldur flokkurin og nevni í hesum sambandi vegleiðing frá Landsskúlafrýsitingin um lesiætlanir.

Flokkurin heldur eisini, at tað er ódemokratiskt at bliva við at krevja, at í nevndum og ráðum skulu vera eins nógv av báðum kynum, tá hetta kortini ikki letur seg gera.

Javnstøðunevndin er eisini óneyðug í einum rættarsamfelag, sum Føroyum, heldur flokkurin. Tað hevði tí verið kærkomið høvi at sagt nevndina av og samstundis fingið ruddað eitt sindur upp í teirri «nevndarjunglu», sum vit hava í Føroyum.

Lógin var til víðgerðar í tinginum týsdagin, og varðu umboðsmenn kristiligu flokkanna og Jógvan á

Lækjuni, sum í løtuni umboðar Fólkaflokkinn í Eysturoyar valdomi, hugsjónir sínar »manniliga«.

Lasse Klein, sum sat sum landsstýrismaður fyri Sjálvstýrisflokkinn, tá uppskot um javnstøðulóg fyrstu ferð var lagt á ting áleið 1987, umboðar nú Kristiliga Fólkaflokkinn. Hann er imóti javnstøðulógini. Hann heldur, at lógin er ein kleppur um beinini hjá arbeiðsgevarum. Ikki bara tí, at eingin barnburðargrunnur er komin, sum ger, at útreiðslur fyri barnburð verða býttar javnt út á allar arbeiðsgevarar. Lasse Klein segði, at fyri arbeiðsgevaran snýr tað seg eisini um at læra upp nýtt fólk.

Hjá smáum arbeiðsgevarum snýr tað seg um at yvirlevja, sigur hann.

Tað er eisini heilt burtur við, at frálerutillfarið í skúlunum skal samsvara javnstøðuhugsjónini, helt hann.

Á henda hátt skapa vit eitt óneyðugt stríð, tí undirvísingartilfarið í skúlunum er

als ikki í stríð við nakra javnstøðuhugsjón.

Javnstøðulógin er ikki í samlið við føroyska samfelagið, heldur Lasse Klein, sum kortini heldur, at okkurt gott er í lógini, men at nógv er, sum eigur at verða broytt.

Vit spurdu eisini Lasse Klein, um hann ikki at kvøddi fyri lógini, tá hon

fyrí sløkum tveimum árum varð samtykt. Tá var Lasse Klein formaður í Sjálvstýrisflokkinum.

Nei, sigur Lasse Klein. Tá atkvøddi eg ikki fyri lógini, men tað gjørdi meirilutin í flokkinum, Ashbjørn Joensen, sáli, og Helena Dam á Neystabø.

Δ

Jógvan á Lækjuni vísir á vandan við javnstøðulógini:

Fer at loyva samkyndum at giftast

EIRIKUR LINDENSKOV

Tann lögtingsmaðurin, sum hevði mest víðgongdu sjónarmiðini um javnstøðulógina, var Jógvan á Lækjuni úr Fólkaflokkinum. Hann segði bart út, at lógin átti at verði tikin av. Hann hevur ongantið skilt endamálið við lógini, tí hon ómyndugger kvinnuna.

Lógin virkar imóti sær sjálvari. - Hetta hugtakið, sum annars er vónleyst at definera, er komið við 68-generatióini. Tá kom fram ein ideologi, sum skuldi kolvelta alt á jørd, vil Jógvan á Lækjuni vera við.

Tá kom tosið um frígering. Alt tað gamal var nú bráðliga av tí ónda og tað nýggja gott. - Hjúnaðagið

var nú bara nakað, sum bant fólk niður, so tey ikki kundu útfolda seg.

Henda lógin um javnstøðu er ein avleiðing av hesari ideologi. - Og hvør var tað, sum vildi hava lógina, spurdi hann. Vóru tað føroysku húsmóðurnar? - Nei, tað vóru bara nakrar fáar kvinnur, sum fingi yvir-talað politikarar til at boyggja seg.

Hetta er tað tey kalla nýmótans - at gera kvinnur og menn til konkurrentar. Hetta er vordið til ein makt-kamp. - Og hvat er javnstøða?

Hvur mismunur nakran tíð verið gjørdur millum kvinnur og menn í Føroyum, spurdi Jógvan á Lækjuni og hann svaraði sjálvur,

at tað hevur tað ikki verið - ongantið.

Og kvinnur eru komnar fram í samfelagnum - ja, Marita Petersen varð vald til lögman uttan at vit høvdu nakra javnstøðulóg. - Nei, helt Jógvan á Lækjuni. - Kvinnurnar í Norðurlondum hava ikki verið kúgaðar, tær hava heldur verið upphevaðar.

Jógvan á Lækjuni vísti eisini á, at allar flestu for-eldur í Føroyum ikki ynskja at uppala børn síni eftir javnstøðuhugsjónini.

Børnini verða spilt. - Tey læra ikki at virða tey prinsippini, sum Skaparin hevur givið okkum um mann og kvinnu.

Jógvan á Lækjuni helt eisini, at lógin er sera ódem-

okratisk, tí at tú ikki skalt kvalifisera teg til eitt starv, men fáa tað, tí tú ert maður ella kvinna.

Ein tann størsta vandan við javnstøðulógini helt fólkaflakstingmaðurin tað vera, at hon fer at føra til, at fólk av sama kyni skulu kunna giftast.

Hetta er bara undanleyparin. Vit hava sæð, hvat er hent í øðrum londum. Tí eiga vit at taka lógina um javnstøðu av, helt Jógvan á Lækjuni, sum annars vísti á, at okkum ikki nýtist lógina fyri at tryggja javnrætti.

Tey eru nóg væl vard við grundlógini.

Δ

Børnini verða spilt og fara ikki at virða tey prinsippini, sum Skaparin hevur givið um mann og kvinnu, um tey skulu uppallast eftir javnstøðuhugsjónini, heldur fólkaflakstingmaðurin Jógvan á Lækjuni